

TEMATICA SEMINAR
DACIA DE LA REGAT LA PROVINCIE ROMANĂ

1. Izvoarele Istoriei vechi a României:
 - Clasificare și descriere;
 - Metode de cercetare a izvoarelor;
 - Corpusuri de inscripții și texte antice; publicații de arheologie și istorie antică.
1. Sistemul defensiv al Daciei și Dobrogei romane: concept, structură și evoluție: limes Alutanus, limes Transalutanus, limesul Daciei de nord-vest, limesul dunărean.
2. Dacii în provinciile dacice: izvoarele literare antice despre destinul poporului dac; așezări și cimitire ale populației autohtone în Dacia romană; religia populației autohtone.
3. Urbanizarea în Dacia romană: arhitectură și urbanism, aspecte demografice, viața cultural-religioasă a orașelor.
4. Dacii liberi în secolele II – IV: principalele grupuri tribale și dispunerea lor teritorială; habitatul, economia, viața cultural-religioasă; raporturile cu romanii și receptarea civilizației romane de către dacii liberi.
5. Aspecte de viață socială și cotidiană în Dacia și Dobrogea romană: antroponimia, instituția familiei, alimentația, împărțirea și folosirea timpului, sărbătorile, grija față de morți.
6. Producția ceramică în Dacia romană: principalele tipuri ceramice, centre de producție.
7. Circulația monetară în provinciile dacice: considerații numismatice și economice, folosirea monedelor ca mijloc de datare.
8. Stăpânirea romano-bizantină la nordul Dunării și rolul său în consolidarea romanității de la nord de fluviu: perioada Constantin cel Mare până la așezarea hunilor în Pannonia; perioada de la Anastasiu la Iustinian.
Se vor urmări: -aspectele militar-politice;
 - dezvoltarea centrelor urbane de pe linia fluviului;
 - dezvoltarea habitatului și continuarea procesului de romanizare în mediul rural;
 - reluarea legăturilor economice și cultural spirituale cu Imperiul.
9. Creștinismul daco – roman și rolul său în consolidarea și extinderea romanității carpatice.
Se vor urmări: -dezvoltarea creștinismului daco-roman până la Edictul de la Mediolanum (izvoarele literare antice și dovezile arheologice)
 - dezvoltarea creștinismului daco-roman în sec. IV-VI:

- Scythia Minor important centru al vieții creștine:
 - situația din spațiul fostelor provincii romane (Oltenia, Banat, Transilvania)
 - situația din spațiul dacilor liberi.
10. Teoria imigraționistă: fondul politic, principalii susținători, principalele teze ale teoriei și răspunsurile istoriografiei românești, alte opinii privind etnogeneza românească.

NOTĂ: pentru temele de la punctele 3, 5 se afecta câte două seminarii.

BIBLIOGRAFIE

- I. Perioada romană
1. Ardevan R., *Viața municipală în Dacia romană*, Timișoara,
 2. R. Vulpe, I. Barnea, *Din istoria Dobrogei, vol. II. Romanii la Dunărea de Jos*, Buc., 1968.
 3. Barnea I., Iliescu Oct., *Constantin cel Mare*, București, 1982.
 4. Bărbulescu M., *Interferențe spirituale în Dacia romană*, Cluj-Napoca, 1984.
 5. Bărbulescu M., *Din istoria militară a Daciei romane. Legiunea V Macedonica și castrul de la Potaissa*, Cluj-Napoca, 1987.
 6. Bărbulescu M., *Potaissa. Studiu monografic*. Turda, 1994.
 7. Bărbulescu M.(coord.), *Civilizația romană în Dacia*, Cluj-Napoca, 1997.
 8. Bărbulescu M., Dennis Deletant, Keith Hitchins, Papacostea Ș., Teodor P., *Istoria României*, Buc., 1998, p. 50 – 91 și 92 – 127.
 9. Bărbulescu M.(coord), *Funeraria daco-romana. Arheologia funerară a Daciei romane*, Cluj-Napoca, 2003.
 10. Benea Doina, *Din istoria militară a Moesiei Superior și a Daciei. Legiunea a VII-a Claudia și legiunea a III-a Flavia*, Cluj-Napoca, 1983.
 11. Benea Doina, Bona P., *Tibiscum*, București, 1994.
 12. Bogdan-Cătănicu Ioana, *Muntenia în sistemul defensiv al Imperiului Roman. Secolele I-III p. Chr.*, Alexandria, 1997.
 13. Branga N., *Urbanismul în Dacia romană*, Timișoara, 1980.
 14. Branga N., *Italicii și veteranii din Dacia*, Timișoara, 1986.
 15. Daicoviciu H., Alicu D., *Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa*, București, 1984.
 16. Fischer I., *Latina dunăreană*, Buc., 1985.
 17. M. Gramatopol, *Arta imperială a epocii lui Traian*, București, 1984.
 18. Horedt K., *Siebenbürgen in spätrömischer Zeit*, Bukarest, 1982.
 19. Hugel P., *Ultimele decenii ale stăpânirii romane în Dacia (Traianus Decius-Aurelian)*,
 20. Husar A., *Celți și germani în Dacia romană*, Cluj-Napoca, 1999.
 21. *Istoria României*, I, 1960, p. 345 – 476; 477 – 517; 530 – 574.
 22. *Istoria Românilor*, Edit. Acad., Buc., 2001, vol II.
 23. N. Lascu, *Cum trăiau romanii*, Buc., 1965.
 24. M. Macrea, *Viața în Dacia romană*, Buc., 1969.

25. Moga V., *Din istoria militară a Daciei romane. Legiunea a XIII-a Gemina*, Cluj-Napoca, 1985.
26. V. Pârvan, *Începuturile vieții romane la Gurile Dunării*, Buc., 1975.
27. Petolescu C. C., *Scurtă istorie a Daciei romane*, Buc., 1995.
28. Petolescu C. C., *Dacia și Imperiul roman. De la Burebista până la sfârșitul Antichității*, Buc., 2000.
29. Petolescu C. C., *Auxilia Daciae*, București, 2002.
30. Piso I., *Fasti provinciae Daciae*, I, Bonn, 1993.
31. Pop Ion-Aurel, Năgler Th., (coord.), *Istoria Transilvaniei*, Cluj-Napoca, 2003, p. 67-204.
32. Popa D., *Viața rurală în Transilvania romană*, Sibiu, 2001.
33. Popilian Gh., *Ceramica romană din Oltenia*, Craiova, 1976.
34. Popilian Gh., *Necropola daco-romană de la Locusteni*, Craiova, 1980.
35. Protase D., *Riturile funerare la daci și daco-romani*, București, 1971.
36. Protase D., *Autohtonii în Dacia*, vol. I, Buc., 1980.
37. Protase D., *Așezarea și cimitirul daco-roman. Secolele II-IV. Dovezi ale continuității în Dacia*, Cluj-Napoca, 2002.
38. Ruscu D., *Provincia Dacia în istoriografia antică*, Cluj-Napoca, 2002.
39. Russu I. I., *Dacia și Panonia Inferior în lumina diplomei militare din anul 123*, Buc., 1973.
40. Russu I. I., *Inscripțiile Daciei Romane*, vol. I, Buc., 1975; p. 9-63.
41. Rusu-Pescaru Adriana, Alicu D., *Templele romane din Dacia*, Deva, 2000.
42. S. Sanie, *Culte orientale în Dacia romană. I. Cultele siriene și palmirene*, Buc., 1981
43. Suceveanu Al., *Viața economică în Dobrogea romană*, Buc., 1977.
44. Suceveanu Al., Barnea Al., *La Dobroudja romaine*, Buc., 1991.
45. Tudor D., *Oltenia romană*⁴, Buc., 1978.
46. Vulpe R., *Columna lui Traian monument al etnogenezei românilor*, București, 1988.
47. Wollmann V., *Mineritul metalifer, extragerea sării și carierele de piatră din Dacia romană*, Cluj-Napoca, 1996.

II. Dacii liberi în sec. II – IV

1. Gh. Bichir, *Cultura carpică*, București, 1973.
2. Gh. Bichir, *Geto-dacii din Muntenia în epoca romană*, Buc., 1984.
3. Gh. Diaconu, *Tîrșor. Necropola din secolele III-IV e. n.*, București, 1965.
4. S. Dumitrașcu, *Dacia apuseană (Teritoriul dacilor liberi din vestul și nord-vestul României în vremea Daciei romane*, Oradea, 1993.
5. N. Gostar, *Ramura nordică a dacilor-costobocii*, în *Bul.Univ. Babeș-Bolyai*, Cluj, I, 1-2, 183-199.
6. Gudea N. (Hrsg), *Römer und Barbaren am den Grenzen des römischen Dakiens (ActaMP 21)*, 1997.
7. Ioniță I., *Din istoria și civilizația dacilor liberi. Dacii din spațiul est-carpatic în secolele II – IV*, Iași, 1982.
8. Macrea M., *Dacii liberi în epoca romană*, în *Apulum*, VII/I, 1968, p. 171-200.

9. Mitrea B., Preda C., *Necropole din secolul IV e. n. în Muntenia*, București, 1966.
10. C. Opreanu, *Dacia romană și Barbaricum*, Timișoara, 1998.
11. S. Sanie, *Civilizația romană la est de Carpați și romanitatea pe teritoriul Moldovei*, Iași, 1981.
12. Spinei V. (coord.), *Spațiul nord-estic carpatic în mileniul întunecat*, Iași, 1997.
13. Russu I. I., *Obârșia tracică a românilor și albanezilor. Der Thrakische Ursprung der Rumänen und Albanesen*, Cluj-Nap., 1995.

III. De la daco-romani la români

1. Bârză Ligia, *Continuitatea creației materiale și spirituale a poporului român pe teritoriul fostei Dacii*, București, 1979.
2. Bejan A., *Banatul în secolele IV – XII*, Timișoara, 1995.
3. Benea Doina, *Dacia sud-vestică în secolele III – IV*, Timișoara, 1996.
4. Brătianu Gh.I., *O enigmă și un miracol istoric: poporul român*, București, 1988.
5. Coteanu I., *Originile limbii române*, Buc., 1981.
6. Daicoviciu C., Petrovici E., Ștefan Gh., *La formation du peuple roumain et de sa langue*, Buc., 1963.
7. Diaconescu Al., Opreanu C., *Câteva puncte de vedere în legătură cu evoluția societății autohtone în epoca daco-romană târzie și în perioada migrațiilor*, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie*, Cluj-Napoca., XXIX, 1989, p. 571 – 595.
8. *Fontes Historiae Dacoromanae. Izvoarele istoriei României, II. De la anul 300 până la anul 1000*, Buc., 1970.
9. Gudea N., Ghiurco I., *Din istoria creștinismului la români. Mărturii arheologice*, Oradea, 1988.
10. Harhoiu R., *Romanici și migratori în Dacia transilvană în secolele IV – VII*, în *Academia Română. Memoriile secțiilor științifice. Seria IV, tomul XII*, 1987 (1990) p. 137 – 149.
11. *Istoria românilor*, vol. III. Edit. Acad., Buc., 2001.
12. Nestor I., *Formarea poporului român*, în *Istoria poporului român*, sub red. acad. Andrei Oțetea, Buc., 1970, p. 91 – 113.
13. Opreanu C., *Transilvania la sfârșitul antichității târzii și în perioada migrațiilor. Schiță de istorie culturală*
14. Pătruț I., *Studii de limbă română și slavistică*, Cluj-Nap., 1974.
15. Protase D., *Autohtonii în Dacia. Volumul II. Dacia postromană până la slavi*, Cluj-Napoca, 2000.
16. Protase D., *Țaga. Două așezări din perioada finală a etnogenezei românești*, Cluj-Napoca, 2003.
17. Russu I. I., *Etnogeneza românilor. Fondul autohton traco-dacic și componenta latino-romanică*, Buc., 1981.
18. Teodor Gh. D., *Teritoriul est-carpatic în veacurile V – XI. Contribuții arheologice la problema formării poporului român*, Iași, 1988.

19. Teodor Gh. D., *Autohtoni și slavi în spațiul carpato-dunăreano-pontic în secolele VI-VII d. H.*, în vol. *Din istoria Europei romane*, Oradea, 1995, p. 285-294.
20. Toropu Oct., *Romanitatea târzie și străromânii în Dacia Traiană sud-carpatică*, Craiova, 1976.
21. Zaharia Eugenia, *Populația românească în Transilvania în secolele VII-VIII (Cimitirul nr. 2 de la Bratei)*, București, 1977.
22. Zugravu N., *Geneza creștinismului popular al românilor*, Buc., 1997.
23. Xenopol Al. D., *Teoria lui Roesler. Studii asupra stăruinței românilor în Dacia Traiană*, Iași, 1884. Vezi și Darea de seamă critică a lui D. Onciul, în Dimitrie Onciul, *Studii de istorie*, Buc., 1971, p. 47 – 180.

Forma de verificare- examen.

Sibiu, 1 oct.. 2007

conf. univ. dr. Dumitru Popa